

NICOLAE STEINHARDT- BIOGRAPHIC CONTEXT

Claudia CREȚU (VAȘLOBAN), PhD Candidate, "Petru Maior" University of Târgu-Mureș

Abstract: „Any man has one street of childhood.. Mine was there in the such insignificant Pantelimon, between Capra and Fundeni – and in the endless courtyard of a sawmill, perhaps the cleanest industry, deeply pervaded by the smell of cut wood and sawdust”¹.

*This way starts the story of a man who revolutionized the literature world after 89, with his *Journal of Happiness*, the volum that bruoght readers both sadness and joy, Nicolae Steinhardt's story. Coming from a good family, belonging to the petty bourgeoisie, having in his family tree links with Sigmund Freud, he attends the Spiru Haret Highschool where he is colleague with Constantin Noica, Alexandru Paleologu and Mircea Eliade, after that he attends the Law Faculty, the field to which he will dedicate his PhD thesis. Being part of the group of intellectuals along with the ones mentioned above, he will come in the secret service's attention as being a „hostile element” and he will spend four years in prison out of twelve he was sentenced for. Here he discovers the joy of meeting Christ, which later will result in monastic tonsure. Despite all these, Nicolae Steinhardt will continue to collaborate with various magazines, which will publish his articles, that will deal with a wide range of topics, as wide and diverse as his entire knowledge.*

Keywords: studies, Secret Service, prison, monk, publishing work

Nicolae Steihardt. Contextul biografic

„Are orice om câte o uliță a copilăriei. A mea acolo a fost, în Pantelimonul cel atât de oarecare, între Capra și Fundeni - și-n curtea fără capăt a unei fabrici de cherestea, poate industria cea mai curată, adânc pătrunsă de mirosul lemnului tăiat și al rumegușului”².

Așa începe povestea celui care a revoluționat lumea literară de după `89, prin *Jurnalul fericirii*, volumul care le-a adus cititorilor atât tristeți, cât și bucurii - Nicolae Steinhardt. Provenind dintr-o familie de seamă a acelor timpuri, tatăl Oscar Steinardt – primul absolvent al liceului real din Brăila, cu diplomă de inginer la Politehnica din Zürich, unde îl cunoaște pe Einstein, director al Fabricii de sticlă din Heci-Lespezi, apoi din Zolkien(Austria), unde pune în funcțiune primul cuptor cu combustie lichidă, revenit în țară intră la conducerea Insustriei Metalurgice Române, iar patru ani mai târziu este director al Fabricii de cherestea „Sylva” și mama, Antoinette Neuman – o doamnă din burghezia interbelică, ce avea grijă de educația copiilor, rudă îndepărtată a lui Freud³, Nicolae Steinhardt nu putea să se lase mai prejos.

1. Studii (liceu și universitate)

Școala primară pe care Nicolae Steinhardt o frecventează este “Clementa”, apoi Liceul “Spiru Haret”, unde este coleg cu Alexandru Ciorănescu, Rafael Cristescu, Constantin Noica, Alexandru Paleologu și Mircea Eliade.

¹ Nicolae Steinhardt, *Journal of Happiness*, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1991, p. 49.

² Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 49.

³ George Ardeleanu, *Acasă la Sigmund Freud*, în *România Literară*, anul XL, 8 feb. 2008.

După absolvirea liceului, urmează cursurile Facultății de Drept, unde își ia licența în Drept, dar în același timp urmează și cursuri la Facultatea de Litere, la Universitatea București, apoi, la îndrumarea profesorului Mircea Djuvara, își susține doctoratul în Drept, cu teza: *Principiile clasice și noile tendințe ale dreptului constituțional. Critica operei lui Léon Duguit*, care este prefătată de un membru de onoare al Academiei Române, pe atunci profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității din Bordeaux, Julien Bonnecase. Își continuă studiile la Londra și Paris.

2. Urmărit de Securitate

Prin Securitate, în mod normal, se înțelege o stare de siguranță, de lipsă de primejdie, însă, în România acelor timpuri, respectiv anii 48, lua naștere Securitatea sau mai bine spus Direcția Generală a Securității Poporului prin care se înțelegea exact opusul acestei stări, datorită faptului că, Securitatea nu făcea altceva decât, proteja regimul comunist de atunci. Această protecție se realiza prin administrarea terorii până la anularea drepturilor omului, în numele proletariatului, prin inocularea fricii în oameni, deviza fiind: *cine nu este cu noi este împotriva noastră* și de multe ori a fost pe cât se poate valabilă și continuarea acestei devize: *cine e împotriva noastră trebuie să piară*. Elementele dușmănoase trebuiau eliminate. Scopul scuza mijloacele. Lagărele, închisorile erau pline, „mai bine să aresteze zece nevinovați, decât să scape un bandit”. Erau vizați în mod deosebit legionarii, dar și cei care aveau legături cu Occidentul. Frica s-a transferat și în rândurile celor liberi, a depășit zidurile închisorilor, ale birourilor de anchetă, a ajuns în casele oamenilor, pe stradă, astfel încât anticomuniștii au ajuns să fie neutralizați.

În ceea ce îl privește pe Nicolae Steinhardt, lucrurile stau altfel. Primul contact pe care îl are cu Securitatea este în anul 1958, iar această „colaborare” se va menține până la moartea sa, în anul 1989. El intră în vizorul Securității datorită prieteniei sale cu Constantin Noica, prietenie care datează încă de pe băncile liceului, însă Noica avusese preocupări legionare, ceea ce a atras urmărirea de către Securitate. În primul Proces verbal de interogatoriu al lui Nicu Steinhardt în calitate de martor, 31 decembrie 1959, acesta mărturisea: „Știu că în 1936-1937 Noica Constantin s-a încadrat în organizația legionară, am aflat acestea de la colegi și cunoștințe, însă nu am cunoștință de activitatea pe care a desfășurat-o ca legionar”⁴.

Grupul Noica era format din toate persoanele care participau la întrunirile organizate de acesta, în care își promova ideile filozofice. Alături de Constantin Noica erau și Nicolae Steinhardt, Alexandru Paleologu, Strelisker Beatrice, Paul Dumitriu, Mihai Rădulescu, Vetra Gheorghe, Ion Negoșescu, Sergiu Al. George, Constantin Pillat. Acest grup se făcea vinovat de simplul fapt că citeau cărți interzise, venite din Occident, pentru că participau la „discuții dușmănoase”⁵ și pentru că angenu „la activitate subversivă mai multe persoane ostile regimului, aparținând fostelor clase exploatare, cu convingeri ostile regimului din țara noastră”⁶.

Membrii grupului sunt puși sub acuzare și condamnați între 6 și 25 ani de muncă silnică. Nicolae Steinhardt este condamnat la 12 ani de închisoare, din care face doar 4. Este

⁴ Nicu Steinhardt în *dosarele Securității*, 1959-1989, Prefață de Toader Paleologu, Studiu introductiv de Clara Cosmineanu, Editura Nemira, București, 2005, p. 48.

⁵ Ibidem, p. 18.

⁶ Ibidem, p.68.

eliberat în anul 1964, însă, datorită faptului că ținea corespondență cu persoane din străinătate, printre care Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, este în permanență supravegheat de către organele Securității până în momentul trecerii sale în neființă.

Printre persoanele care ofereau informații cu referire la Nicolae Steinhardt se numărau, sub numele de „Artur” se pare un bun prieten de-al său și anume Ion Caraion, care, poate își recunoaște oarecum postura, aceea de trădător, de turnător: „Nu orice păcătos are dreptul să se suie pe cruce, îmi spune Ion Caraion și mă lămurește: Ca să te poți răstigni și libera trebuie: mai întâi să te căiești, să-ți mărturisești vina în public, să te auto-denuți și să recunoști: am greșit! am fost un porc! în al doilea rând să te cureți prin suferință autoimpusă, trecând prin faza deșertului, a pustniciei, a focului purificator; abia atunci poate urma și treapta a treia, abia atunci dobândești *dreptul*, privilegiul de a te sui pe cruce”⁷, numai că aceste trădări au efect negativ asupra lui Nicolae Steinhardt. De cealaltă parte, se aflau cei care, sub numele de cod pe care îl aveau, ofereau informații care nu îl afectau pe Steinhardt. Astfel de informatori erau și „Adrian Cozmescu”, a cărui identitate nu se cunoaște, apoi „Marin Oltescu”, identitatea căruia este Alexandru Paleologu.

Una din gravele repercursiuni pe care le-au avut informările lui Ion Caraion a fost aceea a confiscării manuscrisului *Jurnalului fericirii*, prima variantă. De ce oare era atât de vânat acest *Jurnal*? Dacă ne întoarcem înapoi la Securitate, întotdeauna intelectualii au fost o piedică pentru comuniștii aflați la putere. Astfel, intelectualii erau înlăturați pentru simplul fapt că gândeau, iar ei aveau nevoie de oameni care munceau și nu care gândeau. Scriitorii erau vizați în primul rând, datorită faptului că scrierile lor ar fi putut ajunge în afara țării și nu ar fi fost prea convenabil pentru imaginea lor. Nicolae Steinhardt se încadra perfect în această tipologie. Făcea parte din grupul intelectualilor, era scriitor, avea prieteni în afara țării, iar ideile pe care le avea referitor la regimul comunist nu erau tocmai pe placul lor, iar *Jurnalul fericirii* prezintă amănunțit perioada petrecută în anii de închisoare, astfel Securitatea a făcut tot posibilul să pună mâna pe el, iată și unele motive: „Tratând creștinismul ca singura credință care poate aduce fericirea unui om, autorul aduce printre altele o serie de calomnii la adresa societății socialiste; face apologia organizației legionare; comentează ostil modul cum s-au judecat procesele deținuților politici, precum și modul cum au fost tratați în închisoare; prezintă tendențios realitatea existentă la data eliberării lui din închisoare și comentează nefavorabil măsurile luate pe linie de partid și de stat în domeniul activității ideologice; enunță concepte dușmănoase privind ideologia marxistă și esența orânduirii comuniste”⁸, cu toate că în declarația din data de 14 decembrie 1972, Nicolae Steinhardt mărturisește adevăratul motiv pentru care a scris acest jurnal: „Am urmărit prin acest *Jurnal* să-mi clarific mie însumi un proces sufletesc complex[...] Ducând o viață retrasă și axată pe trăirea religioasă, am găsit în acest *Jurnal* un mijloc de a-mi expune mie însumi în mod sistematic o întregă frământare lăuntrică”⁹. În jurul acestui *Jurnal* s-au scris numeroase note de urmărire, declarații, planuri de măsuri, ca de exemplu „Plan de măsuri în dosarul de urmărire informativă privind pe Nicu Steinhardt, pentru a se verifica dacă manuscrisul *Jurnalul fericirii* a mai fost citit de alte persoane sau a fost expedit peste graniță”- 17 noiembrie 1972; „Notă-

⁷ Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 393-394.

⁸ *Nicu Steinhardt în dosarele Securității*, 1959-1989, Prefață de Toader Paleologu, Studiu introductiv de Clara Cosmineanu, Editura Nemira, București, 2005, p. 147.

⁹ *Ibidem*, p. 147-156..

sinteză privind lucrarea *Jurnalul fericirii* de Nicu Steinhardt”- 28 noiembrie 1972; „Declarație a lui Nicu Steinhardt privind redactarea și dactilografierea manuscrisului *Jurnalul fericirii*”- 14 decembrie 1972 și multe altele care apar în volumul prefațat de Toader Paleologu și studiu introductiv de Clara Cosmineanu, „*Nicolae Steinhardt în dosarele securității*”.

Cu toate că Securitatea era cea care transmitea sentimentul de frică, acesta era reciproc. Alături de frică exista suspiciunea, care dădea naștere la fel de fel de idei pe care apoi le puneau în practică. S-a ajuns astfel să identifice mesaje codate acolo unde nu existau, aici ne referim, în mod deosebit, la modalitatea de a așeza timbrele pe plicuri: „Primul timbru de la stânga în poziție normală și al doilea răsturnat poate[po] avea o semnificație: pericol, trimite-mi materialul, a plecat persoana așteptată, am primit banii etc. Primele două timbre în poziție normală și al treilea răsturnat poate[po] să conțină o altă informație de genul celor de mai sus”¹⁰. Chiar dacă nu exista niciun motiv, se inventa unul, tocmai pentru a nu-i lăsa să își desfășoare activitatea.

Nicolae Steinhardt avea prieteni în afara țării, cu care coresponda destul de des, în mod deosebit cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca. Despre această corespondență putem afla din *Nicolae Steinhardt- Dumnezeu în care spui că nu crezi...* (Scrisori către Virgil Ierunca: 1967-1983). Tot de aici putem să ne dăm seama câte cărți trec prin mâinile lui Nicolae Steinhardt, fie că le trimite în străinătate, fie că le primește de acolo, însă toate erau citite, analizate, astfel că Securitatea avea de ce să își facă griji: „Îți trimit un pachet cu vreo câteva cărți: Matei Călinescu, *Clasicismul european*; Nicolae Balotă, *Lupta cu absurdul*; Irina Grigorescu, *Robinson și inocenții*; Emilian Bălănoiu, *Copilăria, adolescența și tinerețea lui Nicolae Ostia*; Edgar Papu, *Poezia lui Eminescu*; Al. Alexianu, *Mode și veșminte din trecut*”¹¹. Rareori se întâmpla să trimită doar câte o carte, astfel, grija Securității era cu atât mai mare, cu cât exista posibilitatea ca Nicolae Steinhardt să trimită în afară un alt manuscris al *Jurnalului*, despre care află tot din „bunăvoința” unor așa-zisi prieteni: „există riscul ca manuscrisul lucrării cu conținut ostil intitulat *Jurnalul fericirii* să fie scos din țară sau înstrăinat în alt mod și folosit ca material de propagandă ostilă împotriva orânduirii din țara noastră”¹². Este avertizat în mai multe rânduri să renunțe la legăturile cu cei din afară, astfel în „Raportul privind modul cum a decurs avertizarea lui Nicu-Aurel Steinhardt” din 14 martie 1984 găsim: „Făcându-i cunoscut caracterul dușmănos și deosebit de periculos pentru securitatea statului al emisiunilor postului de radio „Europa liberă”, Steinhardt Nicu Aurel s-a angajat în scris să înceteze definitiv legătura cu angajați și colaboratori ai postului de radio respectiv, că în urma avertismentului [dat] tot de organele de Securitate înțelege că astfel de legături să nu se mai realizeze nici personal și nici prin intermediari”¹³. Îi sunt urmărite relațiile nu numai din afara țării, ci și din interior. Referitor la acestea există iarăși note de urmărire: „În ceea ce privește legăturile sale din țară, Steinhardt N. A menținut contactul cu acei scriitori și editori care-i facilitează publicarea lucrărilor sale literare între care: Alecu Paleologu, Eugen Simion, Popescu Ștefan, Baci D., etc. În această perioadă au apărut și unele

¹⁰ Ibidem, p. 23.

¹¹ Nicolae Steinhardt- *Dumnezeu în care spui că nu crezi...* Scrisori către Virgil Ierunca (1967-1983), Editura Humanitas, București, 2000, p. 134.

¹² *Nicu Steinhardt în dosarele Securității*, 1959-1989, Prefață de Toader Paleologu, Studiu introductiv de Clara Cosmineanu, Editura Nemira, București, 2005, p. 309.

¹³ Ibidem, p. 264.

legături noi ca: Virgil Bulat, redactor de la Editura Dacia din Cluj- fost condamnat care s-a ocupat de publicarea cărții sale, Dan Culcer de la revista *Vatra* din Tg.Mureș, Gh. Grigurcu din Tg. Jiu, Ion Apostol Popescu din Gherla, jud. Cluj, Teohar Mihadaș din Cluj, Veniamin Tohăneanu, starețul Mănăstirii Sâmbăta de Sus, Lefter Ioan Bogdan din București¹⁴. Pentru destrămarea acestor relații se întocmeau planuri, bazate pe anchete repetate, dorindu-se astfel intimidarea acestora și mai ales a lui Nicolae Steinhardt, știind faptul că el era terorizat de gândul că s-ar putea reîntoarce în închisoare. Tot în dosarele de urmărire există și un Proces-verbal de confiscare a 21 de lucrări din Biblioteca Mănăstirii Rohia din data de 25 mai 1984. Cărțile care îi sunt confiscate de către agenții de Securitate făceau parte dintr-un fond special de carte, de care știa doar Nicolae Steinhardt și aparțineau scriitorilor: Plitouchch, Alexandre Soljenitsyne, Alexandre Zinoviev, Nadejda Mandelstam, Andrein Sakharov, Vladimir Boukovsky, Vladimir Volkoff, Igor Chafarevitch, Monica Lovinescu, Horia Stamatu, Emil Cioran, Simion Cubolta, André Glucksmann, Jean François Revel, Mira Simian, majoritatea volumelor fiind în limba franceză. Nu trebuie uitat faptul că în anul 1984 i se confiscă din nou *Jurnalul*, cu toate că, spune Steinhardt: „Mi-am atunci(în 1972 n.n.), în scris, angajamentul de a nu încerca să expediez manuscrisul în străinătate, precum și de a nu-l răspândi în niciun fel de țară. Angajamentul acesta l-am respectat întru totul¹⁵. Se exclude, mai ales, publicarea acestuia datorită atitudinii de „respingere a ideologiei comuniste¹⁶ pentru că „dacă ar fi dată în vreun fel publicității peste hotare, lucrarea ar dăuna politicii și propagandei noastre, precum și memoriei unora dintre cei prezentați de autor în lucrare¹⁷. Prin informatori, prin ascultarea telefoanelor, prin microfoane, cei de la Securitate îi știau toate mișcările lui Nicolae Steinhardt până în momentul trecerii lui la cele veșnice.

3. Anii de închisoare

„- E adevărat, zice tata, că vei avea zile foarte grele. Dar nopțile le vei avea liniștite(...), vei dormi bine. Pe când dacă accepți să fii martor acuzării vei avea, ce-i drept, zile destul de bune dar nopțile vor fi îngrozitoare. N-o să mai poți închide un ochi. O să trăiești numai cu somnifere și calmante; abrutizat și moțând ziua toată, iar noaptea chinuitor de treaz. O să te perpelești ca un nebun¹⁸, sunt vorbele cu care Oscar Steinhardt își liniștește fiul înainte de a merge la închisoare, fiind un fapt inevitabil: „de altfel, chiar dacă apari acum ca martor al acuzării, nu fii prost, după șase luni tot te ia. E sigur.¹⁹ Astfel, la începutul anului 1960, se prezintă la sediul Securității, unde este anchetat, apoi condamnat la treisprezece ani și muncă silnică.

Din acest punct, viața lui Nicolae Steinhardt va lua o cu totul altă întorsătură. Intră în închisoare, după cum mărturisește chiar el, orb, răsfățat, răzgâiat, nemulțumit, nervos, supărăcios, sensibil la fleacuri. Închisoarea însă îl transformă, fapt uimitor, în bine. Nu din cauza condițiilor în care a stat sau din cauza tratamentelor care i s-au aplicat, ci din cauza „întâlnirii” pe care o are cu Hristos, prin botez. Când intră în închisoare este „cuprins de un

¹⁴ Ibidem, p. 269.

¹⁵ Ibidem, p. 304.

¹⁶ Ibidem, p. 307.

¹⁷ Ibidem, p. 307.

¹⁸ Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj- Napoca, 1991, p. 23-24.

¹⁹ Ibidem, p. 24.

dublu și contradictoriu simțământ de pustietate și aglomerație. De ambele părți patru rânduri de paturi de fier care se ridică până aproape de înaltul tavan boltit. Fereastra, în fața mea e bătută în scânduri, dincoace de care sunt gratiile. În spațiul dintre sumedenia de paturi, o masă îngustă, două bănci înguste și ele, șubrede. În colțul din dreapta, în fund, un ciubăr, o balie, o puțină acoperită. Atât. Jos, de-a lungul paturilor, șiruri – ce-mi par nesfârșite - de bocanci²⁰. Ceea ce este și mai interesant este faptul că, prima persoană pe care o întâlnește când ajunge în celulă este cea care îi va mijloci întâlnirea cu Hristos, călugărul ortodox care îl va boteza: „Deodată, sus de tot, la cucurigu, în sânge, pe rândul cel mai înalt, o mână a ridicat un deget și îmi face semn să urc(...). O arătare înfocată, mică de stat și îngrozitor de slabă, de o paloare ce s-ar putea să țină de altă prismă cromatică decât a universului nostru, se dă mai aproape de altă mumie și mă îndeamnă tot pe mușește să mă întind alături de ea; mă acoperă cu o jumătate de pătură zdrențuită. Și-mi șoptește: culcă-te o țără că nu mai e mult²¹. Nu mai era mult până ce începea „coșmarul” din închisoare. Făceau „serviciu pe cameră”, ceea ce însemna că, la masă, deținuții mâncau în mai multe rânduri, iar cei care erau „de serviciu” trebuiau să spele gamelele pentru seria următoare, însă porția de apă era limitată. Lui Nicolae Steinhardt îi vine rândul chiar a doua sau a treia zi după ce intră, împreună cu Alexandru Paleologu, când are parte de prima dintre minunile care îi vor însenina traiul din închisoare. Cei doi rămân fără apă pentru spălarea gamelelor și, în mod surprinzător, porția de apă se suplimentează, iar mâncarea pentru a doua tură de condamnați întârzie, astfel încât cei doi reușesc să termine de spălat gamelele la timp.

În momentele în care nu aveau alte activități, pentru a scăpa de „hărmălaie, harababură, aglomerație crescândă²²”, „lotul Noica... nu ia aminte la tãmbãlãu și organizează câteva cercuri de lectură: lecții de sanscrită predate de dr.-ul Al-G., de isoria artelor(Remus Niculescu), de spaniolă(Theodor Enescu), de biologie generală(Dr.-ul C. Răileanu), de istoria culturii(Al. Pal.), de tehnică agricolă (Iacov Noica), de filosofia dreptului (Dinu Ranetti), „deschid” și eu un curs de engleză²³. Aceste momente sunt de-a dreptul momente în care, de multe ori, se dorește a evita nebunia. Ele sunt redată și în fragmentele BUGHI MAMBO RAG, care dovedesc adevărate ore de cultură pe care intelectualii, aflați în celule, le țin pe rând, înlăturând astfel uitarea, nebunia, dar sporind, în mod substanțial, cultura tuturor participanților la aceste ore: „...Corn are plurale: coarne, cornuri și corni... Am avut norocul să găsesc optzeci și trei mai mulți oameni care cunoșteau bine Cămașa lui Hristos: am auzit-o povestită pe îndelete și mai apoi în alte camere... Pu vu ga de che zo ni... îi spune Marcellus lui Demetrios...”²⁴, aceste situații nu sunt în toate celulele, existau cazuri când nebunia era prezentă în mijlocul lor: „Ura clocotește, pâra se simte la ea acasă, pizma și zavistia aici și-au așezat jilțurile, dracii dãnțuiesc iar Belzebug joacă tontoroii ca pe moșia lui taică-său, de cine să-i pese. Urzici, cucută, mătrăgună(...). În camera 44 e o lume sincopată, o lume amoniacală²⁵.

²⁰ Ibidem, p. 76.

²¹ Ibidem, p. 77.

²² Ibidem, p. 81.

²³ Ibidem, p. 81.

²⁴ Ibidem, p. 96.

²⁵ Ibidem, p. 96.

Anii de închisoare i se vor întipări în minte, dar și fizic. După anii de închisoare va rămâne cu boli care îi vor măcina încet viața, dar și cu o singură teamă, teama de frig: „În momentele când discuta despre frig și căldură devenea vindicativ, copilăros, certăreț, un marinar cu toate corăbiile scufundate, eșuat, aproape pierdut”²⁶.

4. Anii de călugărie

După ce Nicolae Steinhardt iese din închisoare și, în mod deosebit, după ce moare tatăl său, în 1967, începe să își caute o mănăstire unde să se călugărească, nu se simțea în largul lui, într-o „închisoare mai mare”, decât în cea în care fusese.

Datorită faptului că fusese în închisoare a primit și răspunsuri negative, încercase la mănăstirea unde era călugăr Mina Dobzeu, cel care l-a botezat, însă nu a fost primit, iar unde a fost primit, nu s-a putut acomoda. A încercat să rămână la o mănăstire din Belgia, Chevetogne, dar, după ce zăbovește timp de o lună acolo, i se cere o declarație despre felul cum vede mănăstirea, însă Steinhardt nu acceptă să dea nicio declarație, considerându-se parcă la Securitate. În acel moment va renunța la acea mănăstire. Va ajunge la Mănăstirea Rohia datorită lui Constantin Noica.

Anii de călugărie sunt cei care îi încununează viața, îl desăvârșesc în ceea ce privește trăirile și îi alină durerile de orice fel din acea perioadă. Dedicându-și viața lui Dumnezeu, el lasă în urmă toate deșertăciunile acestei vieți. Părintele Nicolae nu devine preot, ci doar călugăr, dar acest lucru nu îl împiedică să își exprime gândurile, trăirile, credințele în volumul de predici: *Dăruind vei dobândi*.

5. Activitatea publicistică

Și înainte și după închisoare, Nicolae Steinhardt va colabora cu diverse reviste, în care își va publica articolele, de exemplu: Revista burgheză, Revista fundațiilor regale, Libertatea, Tribuna poporului, Victoria, Universul literar, Viața românească, Familia, Steaua, Viața studentescă, Orizont, Apostrof, Poesis, etc. Cu toate că Nicolae Steinhardt îi mărturisea lui Nicolae Mecu faptul că adevăratul debutul al său are loc în anul 1936, cu articolul „*Elemente ale operei lui Marcel Proust*”, în importanta *Revistă a Fundațiilor Regale*, debutul publicistic are loc în ultimul an de liceu în revista *Vlăstarul* a liceului unde frecventa cursurile, „Spiru Haret”.

Trebuie observat un singur fapt, în ceea ce privește eseurile apărute înainte de închisoare și cele apărute după închisoare, nu există mari diferențe de abordare a textelor, ceea ce se poate remarca este faptul că monahul Steinhardt este mai matur față de tânărul Steinhardt. Latura pozitivă o caută și în parte o și găsește în fiecare text, operă de artă sau literară. „A citi cărțile lui Nicolae Steinhardt reprezintă un mare câștig moral, spiritual, științific, artistic, literar, documentar. El, Nicolae Steinhardt, în fiecare articol se lupta să-și lămurească un lucru, să intre în lăuntrul unei probleme, să exploreze un pisc, să se ridice în vârful degetelor și să exploreze infinitul”²⁷, este felul cum privește scrierile lui Nicolae Steinhardt, P.S. Justinian Chira, episcopul Maramureșului și Sătmarului.

²⁶ Nicolae Steinhardt/ Ioan Pinte, *Primejdia mărturisirii*, Editura Humanitas, București, 2006, p. 209.

²⁷ *** *N. Steinhardt în amintirea contemporanilor. Caietele de la Rohia* (II). Ediție îngrijită și note de Florian Roatiș, Baia Mare, Editura Helvetica, 2002, p. 41.

Bibliografie

- Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991.
- Nicolae Steinhardt- *Dumnezeu în care spui că nu crezi...* Scrisori către Virgil Ierunca (1967-1983), Editura Humanitas, București, 2000.
- Nicolae Steinhardt/ Ioan Pinte, *Primejdia mărturisirii*, Editura Humanitas, București, 2006.
- Nicolae Steinhardt, *Articole burgheze*, Editura Polirom/Mănăstirea Rohia, Iași, 2008.
- Nicu Steinhardt în dosarele Securității*, 1959-1989, Prefață de Toader Paleologu, Studiu introductiv de Clara Cosmineanu, Editura Nemira, București, 2005.
- *** *N. Steinhardt în amintirea contemporanilor. Caietele de la Rohia (II)*. Ediție îngrijită și note de Florian Roatiș, Baia Mare, Editura Helvetica, 2002.
- Ardeleanu, George, *Acasă la Sigmund Freud*, în *România Literară*, anul XL, 8 feb. 2008.
- Ardeleanu, George, *N. Steinhardt și paradoxurile libertății. O perspectivă monografică*, București, Editura Humanitas, 2009.
- Ardeleanu, George, *N. Steinhardt la 16 ani. În colecția revistei „Vlastarul”*, în „România literară”, nr. 20, an XXXVIII, 25- 31 mai 2005.
- Boldea, Iulian, *N. Steinhardt- drumul spre adevăr*, în „Tabor”, anul III, nr.4, iulie 2009.
- Episcop Chira, Iustinian, *În memoria Părintelui Nicolae Steinhardt*, în *Caietele de la Rohia II. Steinhardt în amintirea contemporanilor*. Ediție îngrijită și note de Florian Roatiș, Baia Mare, Editura Helvetica, 2000.
- Ciomoș, Virgil, *Sfinți prin pușcării, securiști prin mănăstiri. Cazul Nicu Steinhardt*, în „Tabor”, anul III, nr.4, iulie 2009.